

BEKÄNNELSEN BÖRJAR I LIVET

Upptäck och ta ställning

Svenska kyrkan har många bekännelsetexter som berättar om vad tron innebär. Men Martin Luther uppmanade människor att tänka själva och att handla på ett sätt som gör bekännelsen levande.

Det är inte i många sammanhang som människor ägnar sig åt så gamla saker som vi gör i kyrkorna. Bibelns äldsta texter kan vara tre tusen år och de nyaste är nästan två tusen år. De medeltida kyrkobyggnaderna är moderna i detta perspektiv. Kan något kallas levande som är så gammalt? Samtidigt är ju det faktum att texterna blir lästa och folk kommer till kyrkan tecken på att något lever. Hur hänger det ihop?

Den gemensamma grunden är att de gamla texterna handlar om livet och liksom alla som levt före oss, försöker vi begripa oss på livet. Hur hänger allt ihop? Finns det någon mening med att vi är här? Finns det någon hjälp mot allt elände och någon tröst för mig? Det är livet som gör be-kännelsen levande. Vi har mycket gemensamt med män-niskor i alla tider. Det är också mycket som skiljer. En tra-dition som är så omfattande som den kristna hjälper oss att känna igen det evigt mänskliga, samtidigt som vi kan söka vägledning i helt nya sammanhang.

Traditionen hjälper oss att återfinna hoppet när miss-motet breder ut sig. Genom historien vet vi ju att många har funnit livsmod där före oss. Den hjälper oss också att frimodigt testa nya idéer för att vara med och skapa bättre livsvillkor för fler. Traditionen berättar om Gud som hela tiden finns med oss, utmanar oss och hjälper oss. De gamla orden visar också på vikten av att lyfta blicken, att inte tro att det vi kan se är allt som finns.

Reformationen pågår fortfarande

Var hittar man då be-kännelsen? Det finns en förteckning över vilka be-kännelsetexter som gäller i Svenska kyrkan. Bibeln ingår inte bland dem, eftersom den är själva utgångs-punkten. Svenska kyrkans be-kännelseskriterier finns sam-lade och blir tillsammans över 700 sidor text. Där finns kyrkans äldsta be-kännelsetexter, men det mesta i samlingen är skrivet under den omvälvande tid som vi kallar reforma-tionen. Reformationen pågår fortfarande, men den avgör-ande brytningstiden var 1500-talet.

Reformationen började som en rörelse inom den romersk-katolska kyrkan, men den ledde till att en ny kyrkofamilj

bildades. Ett gemensamt namn för dessa samfund är protestanter, eftersom de ifrågasatte etablerade sanningar. Den gren av protestantismen som Svenska kyrkan tillhör är den evangelisk-lutherska med Martin Luther som en av förgrundsgestalterna.

Tron angår alla

Martin Luther ville komma till rätta med sådant som han menade var fel i samtidens kyrkoliv. Själva kärnan i bud-skapet var svår att hitta. Han ansåg att det kristna livet bli-vit alltför begränsat till prästerskap och klosterväsende. Tron angår ju alla människor i deras vardag. Martin Lut-her ville därför att det som kyrkan hade att säga skulle bli begripligt för fler. I be-kännelseskriterierna ingår två läroböcker i kristen tro som han skrev.

Särskilt den lilla katekesen blev spridd och använd. Den är uppbyggd som ett samtal med frågor och svar. Själva grundtanken är en viktig uppmaning: upptäck själv! Ta dina egna frågor på allvar! Tron handlar om dig och ditt liv.

Bekännelseskriterierna består av sammanlagt elva texter. De är ofta tillkomna i stridens hetta och trängda lägen. För reformatörerna var det viktigt att avgränsa sig mot andra – både dem som man kritiserade och dem som andra ansåg var med i samma lag, men som man inte ville bli samman-blandade med.

Skyldigheten att själv ta ställning

Bekännelseskriterierna rymmer det vi värdesätter mest: att reformatörerna ständigt pekar mot att inget egentligen hän-ger på oss, utan att Gud skänker oss liv, mening och hopp; att kristet liv levs i vardagen och handlar om medmänniskan;

Det går inte att befria sig från skyldigheten att själv reflektera, bedöma och ta ställning. Detta hör också till en levande tradition.

att Jesu död och uppståndelse ger både sorgen och glädjen plats i trons centrum. Men samtidigt är det ett problem att de texter som vi menar uttrycker något omistligt även osar svavel och fördömanden. De som tror annorlunda fördöms och vi uppmanas att foga oss under auktoriteter.

Borde vi ta tillfället i akt att en gång för alla rensa bort sådant som måste avvisas? Och ta fram texter som garanterat säger sanningen och leder rätt? Problemet är att alla sådana försök har misslyckats hittills. Det går inte att befria sig från skyldigheten att själv reflektera, bedöma och ta ställning. Detta hör också till en levande tradition. Martin Luther är inte en idol, han har både fram- och baksida. Han ledde många till frigörande upptäckter samtidigt som han hänsynslöst förtryckte andra. Därför kan vi som lever i traditionen som bär hans namn aldrig slå oss till ro med att tro att vi har rätt. Vi behöver samtidigt ställa oss frågan om vad vi osynliggör eller riskerar att fördöma.

Vi börjar i livet, inte i bokstäverna

När vi räknar upp bekännelseskriterierna i Svenska kyrkans kyrkoordning, börjar och slutar den paragrafen på ett sätt som överraskar och förbryllar många. Innan texterna nämns står det att vår tro, bekännelse och lära ”gestaltas i

gudstjänst och liv”. Vi börjar inte i bokstäverna, utan i livet. Det handlar inte bara om gudstjänsten, utan om livet i stort. Efter uppräkningsen av bekännelsetexterna följer raden ”samt andra av Svenska kyrkan bejakade dokument”. Vilka dessa är har inte fastställts. Formuleringen uttrycker att en levande tradition inte kan komma till någon slutpunkt. En levande bekännelse är inte en självmotsägelse, utan en förutsättning för att en tradition ska ha en betydelse och inte bara falla i glömska.

CRISTINA GRENHOLM

SAMTALSFRÅGOR

Hur märks det att bekännelsen är gammal och hur märks det att den lever? Dela med er av exempel.

Vad betyder det för dig att Svenska kyrkan är evangelisk-luthersk? Hur kan man beskriva skillnader till andra kyrkor du känner till eller besökt? Vilka skillnader mellan olika församlingar i Svenska kyrkan har du stött på?

Finns det något som du anser är särskilt besvärligt i Svenska kyrkans tradition? Samtala om varför och vad man kan göra åt det.